

**КОМЕНТАРИ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ
ОД
МАКЕДОНСКО ЗРУЖЕНИЕ ЗА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ – МАРЕС
30.08.2025**

Одредба	Забелешка	Предлог одредба
Член 3 став 3 алинеја 10	Да се дополни со одредба за скратување на административните постапки за изградба на проектите	10. дигитализација, поедноставување и скратување на постапките за приклучување на ОИЕ
Член 4	Потребно е да се дефинираат хибридни проекти кои се колоцирани	Хибридни електроенергетски објекти се енергетски објекти кои интегрираат повеќе обновливи извори во еден енергетски објект
Член 8	Техничките параметри кои се бараат во истражувачка фаза се претерани и непропорционални. Дел од нив е невозможно да се обезбедат во фаза на барање дозвола за мерење, односно се	

	очекува да произлезат од самото мерење.	
Член 8, став 2, алинеја 2, точка 1	Коефициент на отпор на терен може да се вкалкулира дури откако ќе се изврши мерењето.	опис на локацијата на која се планира мерење на потенцијалот на ветерната енергија за производство на електрична енергија при што опфаќа опис на пристапна и енергетска инфраструктура, близина на заштитени подрачја, како и опис на топографија
Член 8, став 2, алинеја 2, точка 3	Координати на ветерните електрани се одредуваат дури откако ќе се изврши мерењето.	Да се избрише
Член 8, став 2, алинеја 2, точка 5	Технологијата на производство на ветерните агрегати постојано се менува. Не е практично да се даде технички опис на опремата во тој момент кога почнува мерењето.	Да се избрише
Член 8, став 2, алинеја 2, точка 6	Технологијата на производство на ветерните агрегати постојано се менува. Не е практично да се даде технички опис на	Да се избрише

	опремата во тој момент кога почнува мерењето.	
Член 8, став 2, алинеја 2, точка 9	Не е практично да се бара бруто и нето годишно производство кога самото мерење не е започнато.	Да се избрише
Член 8, став 2, алинеја 3	Вака како што е именуван геодетскиот елаборат може да имплицира потреба од претходно завршена урбанизација. Доколку не е потребна претходна урбанизација (што секако сметаме дека е непотребно и нецелисходно) тогаш треба да се рedefинира / прецизира називот на геодетскиот елаборат.	геодетски елаборат за нумерички податоци за градежно земјиште за мерното место, за секоја мерна станица поодделно
8, став 2, алинеја 6	Ветерните агрегати со својата позиција се одредуваат дури откако ќе се направи мерењето.	Да се избрише
Член 10	Да се коригира нумерацијата на ставовите	

Член 11, став 3, алинеја 1	Со вака дефинирани критериуми произлегува дека областите ќе бидат микро-локации, а не поголеми региони. Со ова се ограничува конкурентноста. Препорачуваме да се внимава и во мапирањето да се исцртуваат региони.	
Член 12, став 2, алинеја 1	Да се појасни што се случува доколку рутата на приклучокот на објектот со соосветната мрежа поминува низ овие подрчја	
Член 12 став 3	Оваа одредба мора да биде јасна и недвосмислена, без простор за арбитрарно толкување. Може да биде корисно да биде предмет на одлука за утврдување јавен интерес.	
Член 13 став 2	Да се преформулира воведната реченица заради јасност	Размената на податоци по службена должност може да се прави и во електронска форма преку Националната платформа за интероперабилност согласно прописите кои го регулираат електронското управување и електронските услуги

Член 14	Овој член не кажува ништо конкретно. Не е јасно за кои постапки и за кои дозволи станува збор. Развојот на енергетските проекти се одвива низ повеќе фази за кои надлежни се различни органи на управа. Не се сите документи кои барателот ги обезбедува низ развојот “дозволи”. Дозвола како поим не е дефиниран во законот и оттука не може да се користи како заеднички за сите документи кои барателот ги обезбедува во развојот.	Овој член треба или да се преформулира за да обезбеди јасност а потоа да се коментира, или целосно да се избрише за да не ствара забуна кај инвеститорите и кај надлежните органи и тела вклучени во постапките.
Член 14	Повредите од страна на надлежните институции не се утврдени како прекршоци, не се предвидени санкции во случај на административен застој што се до сега се покажало како огромна	

	административна бариера за развој и инвестиции.	
Член 14, став 6	зборовите "значителни доизградби и зацврстување на мрежата" оставаат простор за арбитарно толкување	Во роковите за постапките за издавање дозвола за изградба на енергетски објекти за производство на енергија од обновливи извори и нивна интеграција во енергетскиот систем утврдени во овој член не се вклучуваат времето на траење на судски постапки, како и времето за изградба на инфраструктура.
Член 15	Не е јасно за каква дозвола станува збор, кој ја издава и која е нејзината содржина.	Насловот на членот како и целата содржина треба д се преработи за да обезбеди јасност, а потоа да се коментира.
Член 15, став 1 алинеја 1	"во случај на оправдани околности" да се избрише, тоа не претставува нормативен текст и остава простор за произволност и арбитарно постапување	12 месеци за објекти за производство на енергија од обновливи извори, кој може да се продолжи за дополнителни 6 месеци
Член 15, став 1 алинеја 2	"во оправдани случаи , особено при безбедносни прашања, значително влијание врз мрежата или поради големината на инсталацијата " да се избрише, не постои	шест месеци за електроцентрали со инсталирана моќност помала од 150 kW и/или за колоцирано складиште за топлинска и електрична енергија, како и за нивните мрежни приклучоци, кој може да се продолжи за дополнителни три месеци

	критериум по кој се определува кои случаи се оправдани и која големина на инсталација е праг	
Член 15, став 4	"во случај на оправдани околности" да се избрише, тоа не претставува нормативен текст и остава простор за произволност и арбитрарно постапување	Во случај кога постапката за утврдување на потребата од оценка на влијанието на проектот врз животната средина (скрининг) од ставот (2) на овој член покаже дека проектот би имал значително влијание врз животната средина во областа во која се наоѓа и дека негативното влијание на животната средина нема да се промени со мерките/правила за ублажување од планот од членот 11 од овој закон, министерство надлежно за работите од областа на животната средина и просторно планирање донесува решение со кое се задолжува инвеститорот во рок од шест месеци од донесување на решението да направи процена на влијание врз животната средина
Член 15, став 4	Овој став треба да се нумерира како 5. Во точка 4: Овие формулации оставаат многу широк простор за арбитрарно постапување.	(4) Роковите од ставовите (1) и (2) не го вклучуваат времето на траење на: 1. судски постапки; 2. спроведување на постапки за оценка на влијание врз животната средина; 3. активности за изградба на инфраструктура
Член 20	Насловот е Видови мерки за поддршка, а во содржината на членот не се содржи одредба за видовите мерки за поддршка.	Членот 20 треба да се преформулира така што ќе ги дефинира видовите мерки за поддршка

M A R E S

Член 20 став 4	Од 4-те наведени цели на мерките за поддршка, системите за складирање на енергија исполнуваат две (1 и 3). Според тоа би било логично да се предмет на поддршка. Но, согласно член 25, став (3), самостојните складишта се генерално исклучени, додека за складишта во рамки на произведен објект тоа е можно ако не користат енергија од мрежа (член 25, став (4)).		
Член 20 став 6	Одредбата е нејасна, да се формулира така што ќе биде недвосмислено јасно кој има право на поддршка.		

Член 22 став 6	Нацрт-текстот ѝ дава на Владата дискреционо право („може“) да одлучи дали да ги пренесе нераспределените квоти во идни процедури. Предложената измена го отстранува таквото дискреционо право и воведува правило за автоматско пренесување на неискористените квоти во следните години во рамките на тригодишниот план. Исто така, го елиминира барањето за посебна владина или министерска одлука, осигурувајќи дека преносот се случува по сила на закон. На инвеститорите им се потребни предвидливи рамки за поддршка за да ги планираат временските рокови за финансирање и изградба. Автоматскиот пренос гарантира дека обемот на поддршка нема	Квотата која не е распределена во постапка за доделување мерки за поддршка во рамките на дадена година автоматски се пренесува во квотата за следната година/аукција. Министерството нема да донесе посебна одлука за таков пренос.	
-------------------	--	--	--

M A R E S

	да се изгуби поради административни или политички одложувања. Отстранувањето на потребата од дополнителна владина одлука ја намалува бирократијата, ги скратува временските рокови и ја подобрува транспарентноста.		
--	--	--	--

Член 25 став 6	Не е јасно зошто да не се доделуваат мерки за поддршка за електроцентрали во изградба, кога смислата на мерките за поддршка е токму да се поддржи инвестицијата и да се подобри подобноста за финансирање на проектите (bankability). Препорачуваме да се размисли за условите под кои би се доделувале мерки за поддршка на електроцентрали во изградба, како и за начините за обезбедување на учеството во инвестицијата преку доделени мерки за поддршка (на пример преку: корпоративни гаранции, банкарски гаранции, залог, извршни договори).	Да се збрише.	
Член 25 став 7	Бројот (3) да се замени со бројот (6)	(7) По исклучок на ставот (6) на овој член мерка за поддршка може да се додели за постојни електроцентрали доколку за истите е спроведена реконструкција.	

Член 26	Банките/Финансиските институции и инвеститорите бараат сигурност дека ќе бидат реализирани сите 15 години поддршка. Поврзувањето на почетокот со „пуштање во употреба“, наместо со „прва исплата“, го отстранува ризикот од административни доцнења што го намалуваат периодот на поддршка. Без клаузули за продолжување, инвеститорот го сноси целиот ризик од доцнења предизвикани од државата (на пр. достапност на мрежата, намалување). Механизмот за продолжување го распределува ризикот поправедно.	Мерките за поддршка ќе се доделуваат за период од 15 години од датумот на пуштање во употреба на објектот или, каде што е применливо, од датумот на стапување во сила на договорот за поддршка, што и да се случи подоцна. Во случај на намалување, настани на виша сила или доцнења што се должат на административни или причини поврзани со мрежата надвор од контролата на инвеститорот, времетраењето на периодот на поддршка ќе се продолжи соодветно, со цел да се обезбеди инвеститорот да го добие целиот 15-годишен еквивалент на поддршка.“	
Член 27	Овој член не припаѓа во глава V		

	Чување финансиски средства заради обезбедување на целта на оваа одредба е нецелисходно. Прво, товар е за инвеститорот, второ времето за експлоатација на постројката е толку долго што парите дадени како обезбедување за оваа обврска ништо нема да значат после 35 години (ниту за државата ако треба да ги користи ниту за инвеститорот ако му се вратат). Постојат подобри мерки, како на пример корпоративни и банкарски гаранции, залог, извршни договори. и т.н.		
Член 27 став 1	Не е јасно од кога ќе започне да се применува оваа обврска.		
Член 27 став 1	Зборовите "за сите енергетски проекти" создаваат забуна поради тоа што овој закон не ги опфаќа сите енергетски	За сите енергетски проекти кои се опфатени со овој Закон и кои се реализираат на градежно земјиште во државна или приватна сопственост, во рамки на постапките за доделување на мерки за поддршка или во постапки за изградба без користење на мерки за поддршка, задолжително се предвидуваат средства за заштита на	

	проекти, туку само оние кои користат обновлив извор.	животната средина кои опфаќаат отстранување на електроцентралата по истекот на животниот век на објектот.	
Член 27 став 1	Враќањето на земјиштето во првобитната состојба има смисла ако се работи за земјоделско земјиште.	За сите енергетски проекти кои се опфатени со овој Закон и кои се реализираат на градежно земјиште во државна или приватна сопственост, во рамки на постапките за доделување на мерки за поддршка или во постапки за изградба без користење на мерки за поддршка, задолжително се предвидуваат средства за заштита на животната средина кои опфаќаат отстранување на електроцентралата по истекот на животниот век на објектот.	
Член 33 став 4	Да се избрише поради тоа што за регистарот на повластени производители има цел член (член 34)		
Член 35 став 1	Нацрт-текстот му дава на производителот општо право на „компензација“, но не го специфицира нивото или методот на пресметка. Со предложената измена се појаснува дека компензацијата мора да биде еднаква на цената на која производителот има право според соодветната шема за поддршка (тарифа	(1) Повластен производител има право на надоместок за електричната енергијата според тарифата или пазарната премија на која има право врз основа на доделената мерка за поддршка, која можел да ја произведе и да ја стави на располагање на надлежниот оператор на системот, но заради ограничувања на испораката бил спречен од оператор да ја испорача електричната енергија.	

	или пазарна премија), со што се елиминира неизвесноста.		
Член 36 став 7	Не е завршена реченицата		
Член 41 став 2 алинеја 1	Да се дополни така што ќе биде јасно дека инвестициските трошоци за изградба на електроентралата ќе се утврдуваат во консултација со инвеститорите	1. инвестициски трошоци за изградба на електроцентралата кои ќе се утврдуваат во консултација со инвеститорите;	
Член 42 став 3	Од оваа одредба може да се заклучи дека оваа мерка може да се додели на електроцентрала која не е изградена, може да е во градба, што е во колизија со член 25 став 6, кој пропишува дека мерки не се доделуваат за електрнани во изградба.	Оваа одредба е во ред да остане како што е.	

Член 47 став 3	Последната реченица е излишна. Не е неопходно да се дозволи примена на овие происи, секако е можно.	(3) Против решението од ставот (2) на овој член може да се поведе управен спор.	
Член 51 став 6	Одредбата не одговара на содржината на членот, не и е тука местото, односно е материја која треба да биде уредена во Законот за енергетика.	Да се избрише	
Член 51 став 11	Истото е веќе кажано во став 10.	Да се избрише	
Член 52 став 1	Не е јасно зошто гаранции за потекло не би се издавале на повластени производители која (1) енергијата е од обновлив извор, што гаранцијата го потврдува, (2) гаранцијата се издава под комерцијални услови односно производителот ја плаќа.	(1) За издавање на гаранции за потекло се поднесува барање до ОПЕЕ од страна на производителот на електрична енергија, гас, вклучително водород произведен од ОИЕ, или топлинска енергија за електроцентралата на територија на Република Северна Македонија.	
Член 61	Овој член не припаѓа во оваа глава XI		

Член 62	Треба да се дефинира кратенката, особено што може да се прочита на кирилица и така баш ништо не значи. Без оглед, поимот power purchase agreement треба да биде дефиниран, т.е. да се објасни типот на договорот, особено што во прописите за облигациони односи таков облик на договор нема.	Точка 17 од член 4 став 1 да се измени за да гласи: 17. „договор за купопродажба на електрична енергија (Power Purchase Agreement или „PPA“)" е договор врз основа на кој физичко или правно лице набавува електрична енергија директно од производители на електрична енергија по пазарни услови;	
Член 62 став 2	Ова се комерцијални договори кои се склучуваат под пазарни услови и нема потреба од оваа одредба.	Да се избрише	

Член 62 став 4	Предложената измена воведува задолжителна гаранција за плаќање, во случај крајниот потрошувач или снабдувач да не ја плати договорената цена според Договорот за јавни набавки, Државата (преку Министерството или друг назначен орган) ќе ја гарантира исплатата на производителот. Проектите за обновлива енергија се капитално интензивни и се финансираат првенствено врз основа на долгорочни договори за јавни набавки. Без гаранција поддржана од државата, производителите се изложени на кредитен ризик од другата страна (ризик од неплаќање од страна на купувачите). Заемодавателите и инвеститорите бараат висок степен на сигурност на приходите; во спротивно,	4. За да се намали финансискиот ризик за договорната страна што купува електрична енергија преку ЗЈН, Државата или назначен орган гарантира плаќање за електрична енергија испорачана според ЗЈН, во случај крајниот потрошувач или снабдувач да не ја плати договорената цена од договорот, под услови што се во согласност со пазарните услови. Таквата гаранција може да биде поддржана преку инструменти поддржани од државата или механизми за агрегатна побарувачка согласно прописите за државна помош.	
---------------------------	--	---	--

M A R E S

	трошоците за финансирање на проектот се зголемуваат или инвестицијата станува неодржлива. Законската гаранција обезбедува гаранција дека производителите ќе ја добијат целосната договорена тарифа или пазарна премија, дури и ако купувачот не ги исполни обврските. Словенија усвои механизми за државна гаранција за поддршка на ликвидноста за нејзините главни енергетски компании во услови на нестабилност на пазарот. На пример, владата одобри гаранции до 1,6 милијарди евра, кои покриваат 80% од кредитите земени од големите енергетски фирми, за поддршка на операциите за време на енергетската криза.		
--	---	--	--

Член 62 став 5	Ова се комерцијални договори кои се склучуваат под пазарни услови и нема потреба од оваа одредба.	Да се избрише	
Член 62 став 6 и 7	Овие 2 става се целосно надвор од контекстот на членот	Да се избришат	
Член 62 став 8		Да се избрише	
Член 66	Да се дополни со став (5)	(5) По исклучок, за производител - потрошувач ќе се смета и индустриски потрошувач кај кој што објектот за производство на електрична енергија кој користи обновлив извор не се наоѓа на неговиот објект, под услов:	
		-објектот за производство на на електрична енергија и директно приклучен на електропреносната или електродистрибутивната мрежа;	
		-произведената електрична енергија е наменета за потребите на индустрискиот потрошувач и за тоа е склучен соодветен договор; и	
		-објектот на индустрискиот потрошувач и објектот за производство на електрична енергија да се наоѓаат на една градежна парцела или на соседни градежни парцели или на градежни парцели во рамки на еден поголем објект, или пак во исто подрачје на дистрибуција во согласност со операторот на соодветниот систем.	
Член 80	На оваа одредба не и е тука местото, туку во Закон за енергетика, не е специфично поврзана со ОИЕ, се работи за општи права и обврски на	Да се избрише	

	корисниците, приклучувања/исклучувања и т.н.		
Член 82	Исто како член 80	Да се избрише	
Глава XIV	Ќе се применува 3 месеци откако ќе влезе во сила законот за кој ќе се уреди климатската акција. Оттука, дали е неопходно сега да се вклучува оваа глава во Законот или пак да се додаде со дополнување на Законот откако ќе се создадат регулаторните услови за примена на одредбите.		
Член 87 став 3	Оваа одредба нема нормативен карактер	Да се избрише	
Член 96 став 3 точка 1 и 2	Се однесува на прекршоци сторени од ОЕДС, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3	Воведната реченица на ставот 3 да се змени и да гласи (3) Глоба за прекршок во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице класифицирано како микротрговец, глоба за прекршок во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност ако е класифицирано како мал трговец, глоба за прекршок во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ако е класифицирано како среден трговец и глоба за прекршок во износ од 7.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ако е класифицирано како голем трговец и на ОЕДС, ОПЕЕ и оператор на затворен дистрибутивен систем ако:	

Член 96 став 3 точка 3	Исто како коементарот на член 27, излишно е да се бара, и нецелисходно		
Член 96 став 3 точка 4	Се однесува на прекршок сторен од ОПЕЕ, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точка 5	Се однесува на прекршок сторен од ОПЕЕ, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точка 6	Се однесува на прекршоци сторени од ОЕПС, ОЕДС, оператор на затворен дистрибутивен систем, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точка 7 и 8	Се однесува на прекршоци сторени од ОЕПС, ОЕДС, оператор на затворен дистрибутивен систем, не од правни лица		

M A R E S

	класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точка 9	Се однесува на прекршок сторен од ОПЕЕ, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точка 14	Се однесува на прекршоци сторени од ОЕПС, ОЕДС, оператор на затворен дистрибутивен систем, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		
Член 96 став 3 точки 15, 16 и 17	Се однесува на прекршоци сторени од ОЕПС, ОЕДС, оператор на затворен дистрибутивен систем, не од правни лица класифицирани како во воведната решеница на ставот 3		

Член 102 став 4	Реченицата нема логика	Да се преформулира за да се долови смислата и потоа да може да се коментира.	
Член 103	Оваа одредба утврдува одложена примена за што има наменски член 105.	Одредбата да се помести во соодветниот член кој утврдува одложена примена на одредени одредби од Законот.	
Општи забелешки			
1.	Потребно е да се додаде листа на кратенки кои се користат во текстот на Законот		
2.	Потребно е да се дефинира поимот Енергетски Субјект		
3.	Потребно е да се дефинира поимот Повластен производител и да биде јасно дека сите што користат некоја од мерките се опфатени со поимот повластени производители, не само тие што користат повластена тарифа		
4.	Предлагаме Законот за се дополни со нов член за индексација на повластената тарифа:	Член XXX	

		(1) Износот на повластената тарифа по која повластениот производител го склучил договорот за право на користење на повластената тарифа, односно договорот за откуп на електрична енергија од повластен производител ќе биде предмет на годишно прилагодување на реалните цени (индексација) согласно хармонизираниот индекс на трошоците за живот (CPI) објавен од ЕУРОСТАТ (EUROSTAT)	
		(2) За повластените производители кои ќе го склучат договорот за право на користење на повластена тарифа, односно договорот за откуп на електрична енергија со операторот на пазарот на електрична енергија по влегувањето во сила на овој закон (АД Мемо), базна година за првото прилагодување ќе биде годината во која електроцентралата за која е доделена повластена тарифа е пуштена во употреба, а за секое следно годишно прилагодување календарската година која претходи.	
		(3) За повластените производители кои склучиле договор за право на користење на повластена тарифа, односно договор за откуп на електрична енергија со операторот на пазарот на електрична енергија пред влегувањето во сила на овој закон, базна година за првото прилагодување ќе биде годината кога е донесен овој закон.	
		(4) Годишното прилагодување на повластената тарифа ќе се врши преку зголемување на повластената тарифа во износ кој кореспондира на процентот на зголемениот CPI споредено со CPI во базната година. Редовната годишна корекција на повластените цени поради инфлацијата во еврозоната се врши во Февруари секоја година, почнувајќи од годината по донесување на овој закон и тоа на следниот начин:	
		$C2 = C1 * (1 + INF_{god} / 100\%)$	
		Каде што:	
		C2 – коригирана повластена тарифа поради инфлација	

		C1 – повластена тарифа од претходната година	
		INFgod- инфлацијата во евро зоната е изразена во проценти и се објавува на страната на европската канцеларија за статистика (EUROSTAT) за претходната година.	
		Корегираниите повластени тарифи ќе се одредуваат во согласност со овој закон. Тој ќе се применува од наредната година од донесувањето на законот односно од Февруари наредната година за откуп на електрична енергија со договори склучени со овие цени. Периодот на примена на првата индексирана цена ќе биде од Февруари до Јануари во наредната година.	
		(5) Цените на повластени тарифи ќе бидат предмет на годишно прилагодување на цените на откуп на електрична енергија се додека трае договорот за користење на повластена тарифа. Со прекување на договорот склучен со АД Мемо за користење на повластената тарифа, престанува и факторот на годишно прилагодување.	
		(6) Со донесување на овој закон, АД Мемо има обврска од еден месец или максимум 30 календарски дена да потпише анекс на договорите за користење на повлатена тарифа каде што ќе биде одредено дека ќе биде применувано годишно прилагодување на цените на откуп на електрична енергија.	